

ne hurtigt kan træffe afgørelse om lovligheden af frihedsberøvelsen, og beordre den pågældende løsladt, hvis frihedsberøvelsen ikke er lovlig.

Spørgsmålet om, hvorvidt en ordning for domstolsprøvelse af lovligheden af en frihedsberøvelse, hvor bevismaterialet opdeles i åbent og lukket materiale, og hvor der udpeges en særlig advokat for den udviste, er forenelig med kravet om en effektiv domstolskontrol af en frihedsberøvelses lovlighed efter EMRK artikel 5, stk. 4, har været behandlet i EMD's dom af 19. februar 2009 (storkammerafgørelse) i sagen A. m.fl. mod Storbritannien. Sagen vedrørte 11 udlændinge, der var blevet frihedsberøvet som følge af en lov indført i Storbritannien i 2001, der gav adgang til udvidet frihedsberøvelse af udenlandske statsborgere mistænkt for at være internationale terrorister, hvis disse ikke kunne udvises på grund af risiko for tortur eller umenneskelig eller nedværdigende behandling eller straf i hjemlandet. Klagerne gjorde under sagen blandt andet gældende, at det var i strid med konventionens artikel 5, stk. 4, at de ved prøvelsen af deres sag – som foregik efter den britiske SIAC-model, jf. afsnit 4.1.3. – kun i begrænset omfang havde kendskab til beskyldningerne imod dem.

I dommen anerkendte EMD, at det af hensyn til statens sikkerhed kan være nødvendigt at begrænse adgangen til oplysninger og dermed adgangen til kontradiktion under en retssag om prøvelse af lovligheden af en frihedsberøvelse af en udlænding, der ved en administrativ afgørelse er udvist, fordi vedkommende anses for en fare for statens sikkerhed.

EMD fastslog endvidere, at kravet om en effektiv domstolskontrol af en frihedsberøvelses lovlighed efter EMRK artikel 5, stk. 4, kan opfyldes ved en procesform, hvor bevismaterialet opdeles i lukket og åbent materiale, og hvor der udpeges en særlig advokat for den frihedsberøvede. Det kræver dog, at den frihedsberøvede har adgang til tilstrækkelige oplysninger om beskyldningerne imod ham, således at han er i stand til at give effektive instruktioner til den særlige advokat.

EMD fremkom i den forbindelse med nogle generelle betragtninger om, hvornår den frihedsberøvede kan siges at have adgang til tilstrækkelige oplysninger om beskyldningerne imod ham. Domstolen udtalte, at hvis beviserne i vid udstrækning er fremlagt, og det åbne materiale spiller den afgørende rolle i afgørelsen, kan det ikke siges, at den frihedsberøvede er nægtet muligheden for effektivt at anfægte beskyldningerne imod ham. Det samme gør sig ifølge Domstolen gældende i sager, hvor alt eller næsten alt bevismateriale godt nok ikke er fremlagt, men hvor beskyldningerne

i det åbne materiale er tilstrækkeligt specifikke til, at den frihedsberøvede kan udstyre sin advokat eller den særlige advokat med information til at imødegå det, uden at der er behov for at kende detaljer i eller kilder til materialet. Hvis det åbne materiale derimod i det væsentlige består af generelle påstande, og afgørelsen om, at den frihedsberøvede udgør en sikkerhedsrisiko, alene eller afgørende er baseret på lukket materiale, vil betingelserne i EMRK artikel 5, stk. 4, ifølge Domstolen ikke være opfyldt.

I den konkrete sag fandt EMD, at der i forhold til fire af klagerne forelå en krænkelse af artikel 5, stk. 4, idet de ikke – ud fra det åbne materiale, som havde været fremlagt i sagerne mod dem – havde haft mulighed for effektivt at anfægte beskyldningerne imod dem. I forhold til fem af klagerne indeholdt det åbne materiale detaljerede beskyldninger om blandt andet indkøb af særligt telekommunikationsudstyr, besiddelse af særlige dokumenter knyttet til navngivne terrormistænkte og møder med navngivne terrormistænkte på bestemte datoer og steder. EMD fandt, at beskyldningerne havde været tilstrækkeligt detaljerede til, at klagerne effektivt kunne anfægte dem, og der forelå derfor ikke en krænkelse af artikel 5, stk. 4.

Lovforslaget vedrørende prøvelsen af frihedsberøvelsen ligner på en række punkter den britiske SIAC-model, som dommen A. m.fl. mod Storbritannien omhandler, og som EMD principielt har godkendt. Den foreslåede ordning om domstolsprøvelse af frihedsberøvelse af udviste udlændinge, der må anses for en fare for statens sikkerhed, må derfor efter Integrationsministeriets opfattelse principielt anses for at være i overensstemmelse med EMRK artikel 5, stk. 4.

Som nærmere omtalt ovenfor vil det dog være en forudsætning, at den frihedsberøvede gennem det åbne materiale har adgang til tilstrækkelige oplysninger om beskyldningerne imod ham, således at han er i stand til at give effektive instruktioner til den særlige advokat. Den foreslåede ordning vil derfor skulle administreres på en sådan måde, at denne forudsætning er opfyldt.

4.3. Arbejdsgruppens forslag til en model for anvendelse af diplomatiske forsikringer

4.3.1. Arbejdsgruppens forslag

Den følgende gennemgang af muligheden for at anvende diplomatiske forsikringer er taget fra arbejdsgruppens betænkning, kapitel 10, side 266 ff.

Arbejdsgruppen har undersøgt og vurderet muligheden for at anvende diplomatiske forsikringer, herunder de krav, der i givet fald må stilles til sådanne.